

בענין קדושת בית הכנסת - שיעור 324

I. בטיבה של קדושת בית הכנסת וחלקו ראשונים ושלש דעות בדבר

(א) **היראים השלם** (ת"ט) וכן דעת הרמב"ם שהקדושה הוא מן התורה כקדושת המקדש שנאמר ומקדשי תיראו (ויקרא י"ט - ל) ולכן האר"י ז"ל היה נזהר מאד שלא לדבר בביהכ"נ רק דברי תפלה ואפילו דברי מוסר לא דיבר פן ימשך ממנו דברי חול (מג"א קנ"א - ג) דהוי מקדש מעט ולשיטה זו תנאי אינו מועיל דכמו שהמקדיש דבר ויתנה שיהא יכול להשתמש בו דמעל בהקדש דחפצא של קדושה הוא

(ב) **הר"ן והרא"ש** (מגילה פ"ג) וטור (ע"ט) כתבו שקדושתו מדרבנן רק דומה למקדש מ"מ אין נוהגים בהם קלות ראש (שו"ע קנ"א - ה) ואין אוכלים בהם ואין מספידים הספד של יחיד ואין מחשבים בהם חשבונות אלא של מצוה ובשעת בנין מתנה עליהם ומהני התנאי רק בחורבנו ולא בישיבתו ודומה לספרי הקודש בלא אזכרות דאיבודו הוא רק מדרבנן לכמה פוסקים ועיין בשו"ע (קנ"א - ה) ובגר"א (ע"ט)

(ג) **הרמב"ן במגילה** (כ"ה:) כתב דאין בה עצם קדושה אלא עשו אותה כתשמישי מצוה כמו סוכה ולולב דאחר מצוותן נסתלקה קדושתן ולכן בביהכ"נ כשיפסקו מלהתפלל בו בטלה קדושתן (ערוך השלחן קנ"ג - ג)

(ד) **למעשה פסקינן דקדושת ביהכ"נ הוי דרבנן** ומ"מ מהני תנאי אפילו בישובן מ"מ לקלות ראש ממש כגון שחוק ושיחה בטלה וכדומה אסרו (בה"ל קנ"א ד"ה ח"ל) רק אוכלים לסעודת מצוה וכן לא ינשק לבניו הקטנים בביהכ"נ שאין אהבה כאהבת המקום (רמ"א פ"א - ה) וביהמ"ד דינו כביתו לת"ח ולכן מקילים בכמה דברים חוץ מקלות ראש (צדקה ומשפט פרק י"ז) ואם צריך לקרוא לאדם יכנס ויקרא מעט וגם אין מספידין בהם כי אם לגדול העיר או לקרובו (קנ"א - ה) ומ"מ אין מכניסין המת שם ורק להגר"א עשו כן ויש מקילין בדבר (צדקה ומשפט ע"ט)

II. הפעלת פלא פון (cellphone) ואיתורית (beeper) בביהכ"נ בעת התפלה או בביהמ"ד עיין בספר משנת יוסף (ז - דף ט) דאסור משום ג' טעמים

(א) **זלזול בכבוד מקדש מעט** דאפילו לדעת הרמב"ן (מגילה כ"ו) דביהכ"נ הוא רק תשמישי מצוה מ"מ ביזוי מצוה הוא מן התורה ועיין בשו"ע (קנ"א - ה) שאין מחשבים בהם חשבונות אא"כ הם של מצוה כגון צדקה או פדיון שבויים משמע דוקא אלו ואין בכלל ההיתר לצרכי פרנסה הגם שנחשב ג"כ למצוה ועיין בשבת (ט"ד:) ופסחים (ט"ה:) ויומא (מ"ז:) השתא לפני מלך ב"ו אין עושין כן לפני ממ"ה הקב"ה עושין וה"ה בנ"ד אין עושין כן

(ב) **ביטול כוונת המתפלל** עיין בשו"ע (י"ז - ה) שאסור לאחוז בעת התפלה תפילין בידו ולא מעות שלכו עליהם שלא יפלו ויטרד ותתבטל כוונתו וגם בעת פסוקי דזמרה אסור (מ"ב סק"א) ה"נ בנ"ד וא"כ אפילו מכשיר שאינו מזמזם רק מתנועע בפנים תחת בגדו ועי"ז פותח ורואה ההודעה ה"ז ג"כ אסור דעכ"פ מפריע לו לכוונת התפלה

(ג) **הפרעה למתפללים אחרים** פשוט שזה בכלל מזיק לרבים למנוע מהם מעט הכוונה

ועיין בשו"ע (ק"ז - ד) דאסור לעבור כנגד המתפלל בתוך ד' אמות (כה"ל בשם מאמר מרדכי) ועיין עוד בשו"ת ציץ אליעזר (ט - ח) שבזמנינו מקיל בדבר ועיין במ"ב (ל"ח - סק"ז) דאין להתפלל בבית שיש שם שכר חודש (מפני הריח) וכוללי האברכים דיש בהם קולה באכילה ושינה מ"מ אסור להכנס עם מכשירים כאלה משום ביטול תורה ועיין במשנת יוסף (ע"ט) שהביא השבט הלוי שהסכים לזה אמנם שמעתי דבישיבת מיר בירושלים אין נזהרין בזה

III. בדבר עישון סיגארעטן וביהכ"נ ובביהמ"ד - עיין באג"מ (ז - חו"מ - י"ח)

דאסור להמעשנין לעשן בביהמ"ד כשנמצא שם אף אחד שאינו מעשן שמצטער מזה אף אם יהיה יותר בטול כשלא יניחו להמעשנים לעשן וראיתו מב"ב (סוף דף כ"ז): לענין מקיז דם בקרקע שלהם ומצער רבי יוסף מזה שהיה איסטנים דגרמא בנוקין אסור (ע"ט) ועיין ברמב"ם (שניס י"ח - ה) שכתב ה"ה כמה שהאדם מצטער מקול וצפצוף העורבים דודאי הוא רק קפידה בעלמא ואסור ומצינו בשביל איזה צער בעלמא אף שלסתם אינשי אין זה צער כלל אסור לגרום לו לשכניו וכ"כ השו"ע (חו"מ קנ"ט - ל"ט - מ"ח) ועוד שאין מעשנין בפני מלך ושרים ועוד שהנכרים מדקדקים מאד לאסור העישון בבתי תפלתם ואם אנו נתיר יהיה חילול השם בדבר (שו"ת יחזה דעת ז - י"ז) אמנם בשערי תשובה כתב שיש להתיר בביהמ"ד כמו באכילה שלא יתבטלו מלימודם ודלא כהאג"מ ולכן ה"ה הפעלת פלאפון ואיתורית צריך לסגורם ורק לספק פיקוח נפש מותר

IV. סומא שהרגילו כלב להוליכו אם יכול ליכנס לביהכ"נ לתפלה - עיין באג"מ

(ח - מ"ה) שהביא ראייה מהירושלמי (מגילה ג - ג) שמותר לחכמים להביא חמור לביהכ"נ שעל תנאי שרי אפילו לאכול ולשתות ואף שלא דוחק ולכן מקילין לאכול סעודה שלישית ומשתה בקריאת החתן או בר מצוה או אכילה ושתיה ביום היצ"א וחמור לא גרע מאכילה ושתיה ושינה וכלב לא גרע מחמור אך טוב שישב סמוך להפתח שלא לכלבל את הציבור ואולי הפעלת פלאפון לצורך פרנסתו לא גרע מחמור וצ"ע ועיין רש"י (צרכות ס"ז) דלאביי היה שה שהולך עמו תמיד והוא היה כמעט כל היום בביהמ"ד משמע שהכניס השה לביהמ"ד וצ"ע ומ"מ אם מנהג המקום לאסור פלאפון ודאי אסור

V. ליכנס לביהכ"נ במנועל גשם - עיין במ"ב (ל"ח - סק"ז) שלא לכנס לביהכ"נ

במנועלים ארוכים ואם דרך אותו המקום לעמוד כך בפני גדולים מותר וכ"ש מנועלים שמטנף הביהכ"נ פשוט דאסור וצריך להחליפם קודם

VI. בענין ביהכ"נ שהועמדו שם הדגלים מאה"ב וממדינת ישראל אם יכול

להתפלל שם עיין באג"מ (ח - מ"ח) שהביא המג"א בשמש שמזנה בביהכ"נ לא נתחללה קדושתו והדגלים הם לסימנים בעלמא מ"מ אם אפשר לסלקם בלא מחלוקת היה דבר טוב מ"מ אין עושים מנין במקום אחר והעושה כן הוא ענין פוליטיקא

VII. שמחת בת מצוה בלילה בביהכ"נ - עיין באג"מ (ח - ק"ד) דאין להתיר בשום

אופן אף רק בלילה דזה רק הכל בעלמא וכא מהרעפארמער ואף בבית ודאי היה יותר טוב למנוע אף שליכא איסור אבל בלא מחלוקת (אג"מ ז - ל"ו) להרב בהוארד ביטש)